

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»**

Факультет лінгвістики

(повна назва інституту/факультету)

Кафедра теорії, практики та перекладу англійської мови

(повна назва кафедри)

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

(підпис)

(ініціали, прізвище)

“ ___ ” _____ 2016 р.

Дипломна робота

освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»

(назва ОКР)

з напрямку підготовки (спеціальності) 7.02030304, «Переклад»

(код та назва напрямку підготовки або спеціальності)

на тему: «Концепт усмішка та його вербалізація в англійській та українській мовах»

Виконала: студентка 5 курсу, групи ЛА-51с

Юревич Юлія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

Керівник: ст. викладач Ковальська Н. В.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали)

(підпис)

Рецензент: к. пед. н., доцент, завідувач кафедри КАМГС №3 Огурцова О.Л.

(посада, науковий ступінь, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

(підпис)

Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____

(підпис)

Київ – 2016

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	4
ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ I. КОНЦЕПТ УСМІШКА ЯК СКЛАДОВА МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ.....	7
1. Концепт у сучасній лінгвістиці як семантична категорія.....	9
2. Концепт усмішка як культурний і художній феномен	15
3. Семантико-функціональні особливості концепту усмішка в англійській мові.....	17
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I.....	20
РОЗДІЛ II. Вербалізація концепту усмішки як відображення різних типів емоцій в англійській мові.....	21
2.1. Лексико-семантичні засоби реалізації усмішки.....	23
2.2. Стилiстичні засоби реалізації усмішки.....	25
2.3. Особливості класифікації концепту усмішки	27
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II.....	29
РОЗДІЛ III. ЗАСОБИ ВІДТВОРЕННЯ УСМІШКИ В ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ.....	32
3.1. Порівняння семантико-функціональних особливостей концепту усмішка в двох лінгвокультурах.....	35
3.2. Репрезентація лексико-семантичних засобів реалізації усмішки в українській мові.....	37
3.3. Стилiстичні особливості передачі усмішки в художній українській мові.....	40
3.4. Зіставлення особливостей вираження усмішки в англійській та українській мовах.....	43
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ III.....	45
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	47
SUMMARY.....	49

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	50
ДОДАТКИ.....	54
ДОДАТОК А. Дієслова, що виражають усмішку.....	54
ДОДАТОК Б. Прикметники на позначення усмішки.....	57

ВСТУП

Сучасна лінгвістика знаходиться на важливому етапі становлення та розвитку. Науковці займаються дослідженням проблем лінгвістики в поєднанні з іншими науками і навіть явищами. Адже все в науці є дуже взаємопов'язано і принципи однієї галузі можна пояснити за допомогою теорій іншої. Концепт усмішка доволі цікаве явище в сучасній лінгвістиці. Воно притаманне як українській так і англійській мовам. За допомогою нього ми можемо виражати різноманітні емоції та почуття.

Саме тому **актуальність** обраної теми полягає в щоденному застосуванні людьми концепту усмішки за допомогою міміки, вираженої на їх обличчі, за допомогою слів, що характеризують те чи інше явище, та дослідження даного явища в сучасній лінгвістиці.

Мета даної курсової роботи полягає в дослідженні концепту усмішка та його вербалізації в англійській та українській мовах, його семантичних та лексикологічних особливостях, та частинах мови, що виражають даний концепт та його синонімічні ряди.

Для досягнення мети були поставлені такі **завдання**:

- охарактеризувати термін концепт, як лінгвістичне явище та способи його вербалізації;
- розглянути семантичне наповнення мовних засобів, що репрезентують концепт усмішка в англійській та українській мовах;
- дослідити лінгвокультурні особливості семантики мовних засобів, що вербалізують концепт усмішка у двох лінгвокультурах;
- зіставити особливості вербалізації концепту усмішка в англійській та українській мовах при відтворенні.

Об'єктом дослідження являються теоретичні відомості про концепт усмішка в англійській мові, його складові та пов'язані з цим явищем матеріали, що слугуватимуть допоміжними засобами у ході вивчення. А також дієслівні та іменникові лексеми, що позначають паравербальні дії усмішки в англійській мові.

Предметом дослідження є семантико-синтаксичні властивості, що вербалізують одиниці емоцій усмішки в сучасній українській мові у художній літературі.

Під час написання роботи використовувались такі **методи дослідження**:

- метод критичного аналізу літературних джерел;
- описовий метод;
- описово-аналітичний метод з елементами порівняльного аналізу;
- зіставно-типологічний метод;
- елементи кількісного аналізу;
- метод знаходження перекладацьких еквівалентів.

Матеріалом дослідження стали роботи вчених, філософів та філологів, що вивчали термін концепт (Аристотель, Н.Д. Арутюнова, В.В. Виноградов, В. Григор`єв, В. фон Гумбольдт, Р. Карнап, К. Льюїс, О. Потебня, Б. Рассел, М. Бубер, Л. Вітгенштейн, Г.Х. фон Вригтом, Е. Гуссерль, Х.Г. Гадамер, М. Гайдеггер, Хосе Ортега-і-Гассет, І. Фізер, З. Фрейд, Т. Юнг), а також одиниці, що досліджувалися за останні десятиліття в працях із загальної семантики та семантичного синтаксису (Н.Д. Арутюнова, А. Богуславський, Дж. Болінджер, В.Г. Гак, Дж. Лакофф, Б. Комрі). Дуже важливу роль в цьому дослідженні відіграють матеріали з вивчення паравербальної лексики (А. Вебжицької, О.С. Кубрякової, Дж. Лакоффа, Т.В. Радзієвської, С.Г. Тер-Мінасової, Г.М. Яворської). Більшою мірою дослідження пов'язане з концептом усмішка, тож детальну увагу було приділено дослідженням (Т. Гоббса, І. Канта, Ф. Гегеля, А. Шопенгауера, Л.В. Карасьова, А.В. Сивкової).

Структурно робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаної літератури, самері та додатків.

SUMMARY

The object of the paper “Concept smile and its’ verbalization in English and Ukrainian languages” is to explore the theoretical data of concept smile in the English. The research deals with the semantic and functional peculiarities of lexical units denoting non-verbal actions of concept smile in English and Ukrainian languages. Given the results of lexicographic and fiction data research, the paper determines the main types of language units used for denoting concept smile in modern English, reveals specificity of their semantic organization, suggest the ways of their classification. The analyzed vocabulary have the basic general double-aspect meaning that represents physical (configuration of lips, manner of sound producing, etc.) and psycho-semiotic (nature of expressed feelings or relation to smb./smth.) peculiarities of the non-verbal action.

Key words:concept, concept smile, non-verbal action, semantic and syntactic peculiarities, emotional unit.